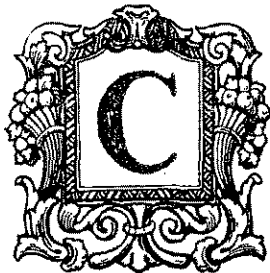

ELS SINGULARS ANECDÒTICS

(NOVA SÈRIE)

PERE SALOM I LA CIUTAT DE TERRASSA

CIUTAT de Terrassa, d'on se divisen tan bé els cims del Montserrat i els de Sant Llorenç del Munt, encara no t'he esmentat en aquest glossari d'intims records, i a tu també et tinc gravada en el llibre de la meua vida, transcendint-me en l'ànima.

En l'estiu de l'any 1903, desitjós d'expandir-me fora del reclus de Barcelona, a les festes sempre feia excursions; i en el matí del dia de la Mare-de-Déu d'agost, havent arribat en tren a l'estació de Sabadell, vaig animar-me a emprendre la via a peu cap a tu, oh Terrassa!, que sols t'havia vist de les altures del Tibidabo estant. No em van espantar la xardor del sol ni el llarg camí, que els vaig desafiar amb voluntat que era amor de la meua juvenesa fríosa d'emocions, aturant-me a dinar en un bosc que vaig trobar vora la via, on me va ésser grat reposar una estona sota els pins, sentint cantar les cigales. En arribar al punt aon me dirigia, vaig donar una volta per tu, ciutat, en els teus carrers més centrals, i al cap de poc, abreviant el temps en la meua seguida d'excursionista jove i fort, vaig tornar a emprendre el meu camí a peu, fins a pujar novament en el tren a Sabadell. Sols això és lo que puc referir de la meua primera visita a tu, Terrassa, però que sempre ho he recordat amb emoció.

Van transcórrer els anys fins al 1910, i el meu entranyable amic el poeta Francesc Mas i Abril, havent-lo portat els atzars de la vida a habitar en tu, va invitar-me a venir-hi, i vaig decidir-m'hi en un diumenge que en el dia abans el meu germà havia vingut a donar una conferència en una teua societat republicana.

Per cert que era molt diferent del de la

primera, aquell dia en què jo vaig venir per segona vegada a tu, Terrassa, perquè feia fred i a estones plovia; però, com jo anava orientat pel sentiment de l'amistat refent-me la il·lusió, tampoc me van acovalidar les crueses de l'hivern. I en companyia de Mas i Abril i del meu germà, vaig recórrer tots els teus principals carrers i molts teus significats edificis, fent-m'hi obtenir coneixences que no les oblidaré mai. En primer lloc, el malaurat Martí Alegre, conferenciant, crític i traductor d'esperit privilegiat; i el poeta Pere Salom, del qual ara vaig a remarcar alguns detalls característics.

A Pere Salom el vam trobar en una de les teves societats, no puc precisar quina era, però sí que em vé present que estava molt ben montada i servida en el seu local i en les seves seccions de cultura i esports, que el teu amable i intel·ligent fill va tenir goig de fer-nos-ho veure i explicar-nos-ho amb la fe que sempre el distingeix, demostrant per tot i amb tots els seus compatriotes la influència que ha sabut guanyar pels seus mèrits i per la franquesa del seu caràcter (perquè jo poques persones he trobat tan genuïnament franques com Pere Salom i que s'hi pugui pendre tanta franquesa com amb ell).

Aquell dia, descuidadament, ens passejàvem amb les sabates brutes de fang pel local d'aquella societat (sobretot el que aquí ho retreu, el qual, per la seva negligència, ja havia donat lloc a ésser titllat per més d'un periòdic satíric de Barcelona), i un jove bromista, en veure'ns passar, va dir al nostre guia :

—Salom, ¿vols que t'enllustri les sabates?

Pere Salom, en tu, per la seva intel·ligència, pel seu desvetllament i pel seu amor, de molt ençà sempre ha estat l'home influent i popular, i avui a Catalunya és un dels joves assenyalats en la nostra literatura moderna.

Llavors ja s'havia fet conegut de nom per haver col·laborat en la majoria de periòdics literaris catalans, tenint-lo jo notat ja del temps dels meus començaments; i en aquella ocasió estava per a publicar el seu primer llibre, que no va ésser de versos, com en ell hauria fet suposar, sinó una col·lecció d'articles intitolada *Gitanos*, fruit d'uns constants estudis sobre aquesta estranya nissaga, que al meu amic sempre l'ha preocupat molt, i en la qual obra més transcendí la part psicològica que la pintoresca, i, per tant, va passar desapercibuda del gran públic.

Una altra vegada, trobant-me en tu, Terrassa, amb Martí Alegre i Pere Salom, aquell enyorat confraternitzador em va dir:

—Ahir, en Salom me va llegir un aplec de poesies seves, molt boniques, que es publicaran en un quadern de la «Lectura Popular».

L'al·ludit company va somriure amb un deix de tímidesa, perquè (també cal remarcar-ho) aquest nostre poeta és molt modest personalment, i si parla d'ell com a escriptor, ho fa tan senzillament que no té necessitat d'intercalar-hi comentaris, i si n'hi retreuen els altres elogiant-lo, veureu que somriu com un noi rebent premi pels seus bons comportaments.

I, per cert que Pere Salom és home brau i decidit, i fins exigent en el caràcter, tractant-se d'amics.

Ja feia algun temps que ell me demanava que jo tornés a tu, Terrassa, que volia tenir-me un dia a casa seva amb la seva família a dinar; i com que, per les meves ocupacions o llavors per peresa de moure'm de Barcelona, sempre me n'excusava, no trobant mai el dia propici per a poder efectuar-ho, ve't-aquí que una vegada vaig rebre una carta del meu insistent, ordenant-me que hi acudís, sens falta ni rèplica, que en obsequi se'm sacrificaria un parell de colomins criats en la seva eixida.

Pere Salom, com la seva família, té gran il·lusió en la cria d'aviram en l'eixida de casa seva, i allí el veureu fruir inefablement, com la seva muller i les seves nenes, cuidant aquelles bestioles i observant-les amb dolça atenció, devegades parlant-les-hi i amanyegant-les.

I, ja que he retret les seves nenes, afegiré que em va ésser un encís trobar que, en arribar jo a casa Pere Salom en com-

panyia d'ell, van córrer aquelles dues filletes a rebre el seu pare, belles i joïoses, complaent-li l'esperit en la satisfacció de la seva obra real.

Aquell dia en tu, ciutat, el prodigable amic va fer-me guanyar altres bones amistats, principalment el jove escriptor Ferran Cañameras, que acabava d'arribar de París, on havia sojornat durant una llarga temporada, i el qual va congeniar tant amb mi que vam restar íntims companys; el dibuixant Prat, que en aquella ocasió s'esqueia a celebrar una exposició de caricatures treballades del seu naixent enginy; la pintora Teresa Romero i el seu marit, que ens van invitar a anar a casa d'ells a veure les obres d'aquella autora, on vam poder admirar una notable col·lecció de quadros d'ella, junt amb moltes altres valors d'arts plàstiques de diversos artistes, que enriqueixen aquell edifici, el qual pot considerar-se com a museu.

Pere Salom sent ferma inclinació per a la natura, especialment per al bosc.

«Veni, que anirem al bosc», m'escrivia, també. «Jo hi vaig cada dia, de bon matí, abans d'acudir al treball.»

I allí en plena natura, ajaçats damunt de la molsa i sota els pins, m'explicava dels punts que més li havien plagut de tot quant havia recorregut en els seus sovintejats viatges com a dependent de comerç i com a idealista que sempre anhefa expandir l'ànima. La seva predilecció és per a Mallorca. Era agradable sentir-li descriure els camps i els boscos de Mallorca, dient-me que desitjava poder anar-hi a passar una temporada en què la sort el deixés lliure dels seus afers materials, per a seguir en completa ventura—com per il·lusió sempre segueix—el *Camí de meravelles* (que és el nom que va posar a un seu llibre de poesies prologat pel mallorquí Gabriel Alomar).

Però jo puc assegurar que aquest teu fill també es troba molt bé en tu, Terrassa, i que t'estima amb ver amor, i que considera amb demostrat afecte a tots els seus compatricis i conveïns. Aquell dia, tornant nosaltres dos del bosc, fent referència d'això, vam veure venir pel viarany a una dona vella, i el meu company me digué:

—Aquesta dona, em sembla que habita en la nostra població. La saludaré, perquè així sempre que la trobi tindrè motiu d'haver de saludar-la.

PLÀCID VIDAL